

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA E E TURISMO DA XUNTA DE GALICIA E A DIOCESE DE ASTORGA PARA A POSTA A DISPOSICIÓN DOS TERREOS E INMOBLES NECESARIOS PARA A EXECUCIÓN DAS ACTUACIÓNS DE CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DOS INMOBLES ECLESIASTICOS INCLUÍDOS NO ANEXO DE INTERVENCIÓNS VINCULADAS AO PRESENTE CONVENIO.

Santiago de Compostela,

22 ABR. 2019

REUNIDOS

Dunha parte, D. Román Rodríguez González, actuando en representación da Consellería de Cultura e Turismo, en virtude do seu cargo de conselleiro, en exercicio das facultades que lle confire o artigo 34 da Lei 1/1983, de 22 de febreiro, reguladora da Xunta e da súa Presidencia, así como o artigo 2º da Resolución de 8 de abril de 1991, pola que se fai público o acordo do Consello da Xunta de Galicia de 27 de marzo de 1991 sobre convenios de cooperación con outros entes públicos e de colaboración con particulares.

Doutra, o Excmo. D. Juan Antonio Menéndez Fernández, actuando en representación da Diocese de Astorga, en virtude da súa condición de Bispo, titular e responsable da diocese.

Todas as partes teñen plena capacidade para levar adiante o presente convenio de cooperación e por tanto,

EXPOÑEN

Primeiro: Que a Xunta de Galicia asume a xestión das funcións sobre o patrimonio cultural en virtude do Real decreto 2434/1982, do 24 de xullo, sobre traspaso de funcións do Estado á Comunidade Autónoma de Galicia en materia de cultura, de acordo co establecido no artigo 27.18 do Estatuto de Autonomía, en consonancia co estipulado no artigo 148.1.16 da Constitución Española, ámbito desenvolvido na Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia.

Segundo: Que conforme o artigo 4º do *"Convenio de Colaboración entre os bispos das dioceses que comprenden o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia e a Xunta de Galicia, co fin de garantir a conservación e fomentar ou promover o enriquecemento do patrimonio artístico e documental da Igrexa"*, formalizado polo "Acordo marco entre a Xunta de Galicia e os bispos das dioceses que comprende o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia" asinado o 17 de abril de 1985, a Xunta de Galicia conforme as súas dotacións orzamentarias, asume o compromiso de contribuír ás necesidades de conservación, mellora e adecuada protección do patrimonio artístico e histórico propiedade da Igrexa Católica, así como de subvencionar ou dotar, no seu caso, os convenientes medios persoais e técnicos para a súa eficiente utilización pública.

Xacobeo 2021

Terceiro: Que a Consellería de Cultura e Turismo, dentro dos ámbitos da súa competencia, ten establecido un plan de investimentos a realizar co obxecto de conservar, restaurar e poñer en valor o patrimonio cultural de Galicia, colaborando así cos seus propietarios e xestores, que se comprometen a poñer a disposición da sociedade o seu patrimonio cultural e a mantelo e a utilizalo de forma axeitada para garantir a conservación dos valores culturais que xustificaron a súa protección.

Cuarto: Que a Igrexa Católica é a titular do seu patrimonio histórico, artístico e documental que se pon a servizo da sociedade, titularidade que, a tenor da Constitución Española e do Estatuto de Autonomía de Galicia e do resto da lexislación aplicable, a Xunta de Galicia reconece, así como a súa natureza e finalidade relixiosa e o uso relixioso dos mesmos que se desenvolve de forma compatible coa función cultural que posúe o devandito patrimonio.

Quinto: Que a Diocese de Astorga ten a facultade de poñer a disposición da Consellería de Cultura e Turismo os bens culturais que se relacionan no Anexo de Intervencións que acompaña ao presente convenio. Entre estes bens pódense atopar edificios, retablos, pinturas murais e outros bens artísticos de natureza inmovible, posuidores de valor cultural e protexidos ao seren considerados de interese relevante para a permanencia e a identidade da cultura galega a través do tempo.

Por todo o exposto, as partes acordan subscribir un convenio de colaboración baseado nas seguintes

CLÁUSULAS

Primeira.- Obxecto do Convenio

O obxecto do presente convenio de colaboración é regular as bases de colaboración entre a Xunta de Galicia, a través da súa Consellería de Cultura e Turismo, e a Diocese de Astorga para a **posta a disposición dos terreos e inmoables necesarios para a execución das actuacións de conservación e restauración dos inmoables eclesiásticos incluídos no anexo de intervencións vinculadas ao presente convenio.**

Para o desenvolvemento deste proxecto non é posible promover a concorrência pública, xa que o estado de deterioro progresivo dos inmoables incluídos no listado de actuacións do presente convenio podería afectar aos elementos construtivos, estruturais ou funcionais dos inmoables ou as decoracións, policromías, capas de preparación ou soporte e estruturas dos bens artísticos, polo que é necesario a realización das actuacións descritas no anexo de intervencións e así evitar a perda destes bens integrantes do patrimonio cultural de Galicia. Por outra banda, as intervencións obxecto do presente convenio están incluídas no *Plan estratéxico para a protección e conservación do patrimonio cultural de Galicia* da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, dentro do obxectivo operativo *Conservar o patrimonio cultural galego*, que inclúe actuacións en catedrais, mosteiros, conventos, abadías, igrexas e patrimonio eclesiástico galego.

Xacobeo 2021

No Anexo de Intervencións que forma parte do presente convenio recóllese de forma ordenada a relación de inmobles sobre os que se ten previsto actuar, identificándoos e indicando para cada un deles o seu réxime de protección e o obxecto da actuación que se pretende desenvolver, así como os datos representativos do proxecto de restauración e obras para as que se acorda a posta a disposición dos terreos e inmobles.

Segunda.- Obrigas da Consellería de Cultura e Turismo.

A Consellería de Cultura e Turismo da Xunta de Galicia, dentro das liñas de actuación que en materia de protección, conservación e posta en valor do patrimonio cultural, están sinaladas no seu programa de obxectivos, realizará as actuacións relacionadas no Anexo de Intervencións do presente Convenio, ou das sucesivas addendas, con cargo aos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma, en función das súas dispoñibilidades económicas e mediante a tramitación dos instrumentos xurídicos oportunos.

A Consellería de Cultura e Turismo, conforme á lexislación de aplicación e á tramitación e procedementos establecidos para a contratación polas administración públicas, supervisará e aprobará os proxectos e contratará as obras e servizos relacionados no Anexo de Intervencións do presente convenio.

A Consellería de Cultura e Turismo a través dos seus servizos técnicos e dos profesionais alleos contratados para realizar a dirección facultativa dos traballos, realizará o seguimento das obras e o control económico e técnico das mesmas.

A relación de obras recollidas no anexo así como a relación de inmobles eclesiásticos que van a ser obxecto das intervencións poden ser obxecto de modificación ao longo do período de vixencia do presente convenio, incorporando novos edificios, bens e intervencións ou retirando os xa incorporados nos que non sexa posible chegar a formalizar a contratación das obras. Estas variacións do listado incluído no Anexo de Intervencións serán recollidas en sucesivas addendas ao presente convenio que teñan por obxecto a actualización da lista de intervencións previstas ao abeiro do mesmo.

Para aqueles inmobles que se retiren do Anexo de Intervencións, a posta a disposición de terreos e inmobles necesarios para a execución da obra realizada polo titular do ben a favor da Consellería de Cultura e Turismo quedará sen efecto, non asumindo por isto a consellería ningún outro compromiso ou responsabilidade ante o propietario.

Terceira.- Obrigas da Diocese de Astorga

Pola súa banda, a Diocese de Astorga comprométese a autorizar a plena e libre dispoñibilidade dos terreos e inmobles necesarios a favor da Consellería de Cultura e Turismo para que esta poida acometer a execución das actuacións obxecto do presente convenio.

Unha vez rematadas as obras, a entidade titular asumirá a xestión, mantemento e conservación dos inmobles dos que sexa titular. Para estes efectos, unha vez recibidas as obras pola Consellería de Cultura e

Xacobeo 2021

Turismo, poñerá no seu coñecemento, entendéndose que a citada comunicación determina o nacemento das obrigas previstas nesta cláusula.

Cuarta.- Comisión Paritaria

Coa finalidade de asegurar o cumprimento do presente convenio, créase unha comisión mixta de seguimento e control, integrada por dous membros de cada unha das partes. Esta comisión será a encargada de solucionar as controversias que se poidan suscitar na interpretación do convenio.

Quinta.- Resolución

O presente convenio resolverase polo incumprimento total ou parcial dalgunha das cláusulas que o regulan.

Sexta.- Vixencia

O presente convenio entrará en vigor o día da súa sinatura e estará vixente ata a completa finalización das obras a realizar sobre os inmobles obxecto da posta a disposición. En calquera caso, a duración do presente convenio será determinada e non superior aos catro anos, salvo que normativamente se prevea un prazo superior, de acordo co artigo 49.1 da Lei 40/2015, de 1 de outubro, de Réxime Xurídico do Sector Público.

Sétima: Publicidade

As partes asinantes deberán cumprir coas obrigas derivadas da entrada en vigor da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno. Para tal fin, as partes aceptan que o texto do convenio se publique no Portal de Transparencia e Goberno Aberto da Xunta de Galicia incluíndo os datos identificativos das persoas asinantes.

Asemade procederase á inscrición do convenio no Rexistro de Convenios, de conformidade co establecido no artigo 5 do Decreto 126/2006, do 20 de xullo, polo que se regula o Rexistro de Convenios da Xunta de Galicia.

Oitava.- Notificación electrónica

Segundo o artigo 14,2 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das Administracións Públicas, os colectivos que están obrigados a relacionarse a través de medios electrónicos coas administracións públicas, e polo tanto, a recibir notificacións por canles electrónicas son: as persoas xurídicas, as entidades sen personalidade xurídica, os colexios profesionais, os que representen un interesado que estea obrigados a relacionarse electronicamente coa Administración e, os empregados das administracións públicas para os trámites que realicen con elas por razón da súa condición de empregado público.

As notificacións realizaranse só por medios electrónicos a través do Sistema de Notificación Electrónica de Galicia Notifica, <https://notifica.xunta.gal>. Para poder acceder a unha notificación electrónica, o interesado deberá contar cun certificado electrónico asociado ao NIF que figure como destinatario da notificación

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE
CULTURA E TURISMO

Dirección Xeral do Patrimonio Cultural

Edif. Administrativo San Caetano. Bq. 3 -2 º
15781-Santiago de Compostela
Teléfono 981 54 54 00

galicia

(persoa física ou xurídica). Así mesmo, o interesado pode autorizar a calquera outra persoa a acceder ao contido das súas notificacións.

Novena.- Réxime xurídico

Este convenio ten natureza administrativa. As cuestións litixiosas xurdidas da aplicación do presente convenio, e non resoltas en vía administrativa, serán resoltas pola xurisdición contencioso-administrativa.

E en proba de conformidade cos termos do presente convenio, as partes comparecentes asínano e rubricano por duplicado exemplar no lugar e data expresados.

O Concelleiro de Cultura e Turismo,

Román Rodríguez González

O arcebispo da Diocese de Astorga

Juan Antonio Menéndez Fernández

Xacobeo 2021

ANEXO 1 DE ACTUACIÓNS VINCULADAS AO CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA E TURISMO E A DIOCESE DE ASTORGA

BEN: Santuario de Nosa Señora das Ermidas
SITUACIÓN: As Ermidas, O Bolo (Ourense)
PROTECCIÓN: O Santuario de Nosa Señora das Ermidas foi declarado Ben de Interese Cultural (BIC) coa categoría de monumento polo Decreto 75 do 20.04.2006 (DOG núm. 87 do 8.05.2006).

ACTUACIÓN: PBE de reparación do cabido no acceso ao Santuario de Nosa Señora das Ermidas, O Bolo (exp. 2018/024)	
INVERSIÓN ESTIMADA: 94.855,71 € (IVE incluído)	PRAZO DE EXECUCIÓN: 2 meses

DESCRICIÓN:

O Santuario da Nosa Señora das Ermidas atópase situado entre os macizos das serras de Queixa, do Eixo e de San Mamede, nunha profunda garganta do río Bibei e próximo a unha das antigas rutas de penetración en Galicia, a Vía Romana de Astorga a Ourense, non lonxe do cruzamento coa Vía de Braga a Astorga.

Goza dunha situación privilexiada, localizada nun anfiteatro natural que realza a súa arquitectura barroca, xa que os edificios que compoñen o santuario aséntanse nun reborde abrupto da empinada montaña, sobre unha plataforma artificial escavada na rocha viva desde a que se domina a ribeira encaixada pola que discorre o Bibei.

As Ermidas, célebre pola súa milagreira imaxe, converteuse desde antigo nun importante lugar de peregrinación, sobre o que se erixiu a primeira igrexa, unha sinxela ermida, a fins da Idade Media.

O bispo de Astorga D. Alonso Messia de Tobar no ano 1622 converteuse no principal mecenas da imaxe impulsando as obras do actual santuario mariano. Iníciase no primeiro cuarto do século XVII a construción da primeira igrexa dunha sola nave con cabeceira rectangular (posiblemente sobre unha ermida medieval xa existente, de San Mauro), unha casa para o administrador do santuario e un mesón para os peregrinos. Do antigo santuario medieval consérvanse dous elementos importantes, os canzorros que hoxe se sitúan na "portada" da escalinata que une o atrio coas dependencias habitacionais: casa da Administración e casa de Hospedaría.

Na fase moderna (XVII-XVIII) prodúcese a grande transformación da pequena igrexa medieval no grande complexo cultural que terminará sendo o santuario. Derrúbase a igrexa medieval, edifícase unha igrexa dunha nave, iníciase a construción da casa da Administración e dun mesón.

Durante o pontificado de Frei Nicolás de Madrid amplíase a planta do templo, engádeselle cabeceira (capela maior), cruceiro e media laranxa e continúaase co plan orixinario da casa da Administración.

Tamén se amplía o atrio que bordea o santuario dende a fachada este ata a montaña oeste. O atrio complétase cun arco que une a igrexa coa montaña. Neste momento é cando se comeza a configurar o actual paisaxismo da zona caracterizado polos socalcos de vide e oliveira.

Na fase contemporánea (XIX-XX) o santuario sofre tres desamortizacións quedando reducidas as propiedades aos terreos nos que se enclava o complexo cultural e as leiras da contorna.

No século XIX o centro de culto convertírase pouco a pouco nun centro cultural ata chegar a ser Seminario Menor da Diocese de Astorga (1945-50) o que implica a ampliación con novas construcións que dan acollida ás necesidades docentes.

No ano 1909 sufriu un derrube na ladeira como consecuencia das fortes chuvias.

O comedor de San Felipe Neri (edificio destinado a comedor, casa dos pobres e patio) tamén desaparece por mor das chuvias de decembro de 2002.

XUSTIFICACIÓN DA INTERVENCIÓN:

No espazo existente nas inmediacións do acceso que pecha o atrio existe unha lonxa de soportais cubertos. Este módulo caracterízase por ser un espazo lonxitudinal de 21 m. de lonxitude e 3-3,5 m. de profundidade situado no borde lateral sur do atrio do santuario, entre os dous edículos que delimitan as esquinas matrices do atrio. Inicialmente configurouse cun muro de cantería de granito e sete arcos de medio punto abertos á paisaxe que con posterioridade se pecharon polos fortes ventos existentes eliminándose as excelentes vistas da contorna. O seu lado norte ábrese cara o atrio a través de sete intercolumnios, o resto dos seus lados están pechados.

O espazo cóbrese cun faldrón inclinado cara o exterior. O muro traseiro, do que se falou con anterioridade, é prolongación e remate do gran muro de contención que terraza o atrio e que conta na súa base cun banco lonxitudinal que facilita a transición do muro co peche sur da lonxa.

No Plan Director (PD) está recollida a consolidación do soportal e da lonxa como unha das actuacións previstas N02-04 na categoría 2 (Situacións que comprometen a súa conservación. Moi graves). Recentemente a Dirección Xeral do Patrimonio Cultural considerou oportuno adiantar a súa programación polos indicios de deterioración observados.

Na actualidade, a patoloxía observada nos distintos elementos construtivos do soportal-lonxa resúmese en:

- A cuberta de lousa pon de relevo a carencia de estanquidade existente na edificación da lonxa, que supón: filtracións de auga de choiva que deterioran a ripia de madeira soporte, a deterioración dos revocos interiores e humidades no muro de cantería.

- A estrutura de madeira soporte ten deformacións que xeran problemas de funcionalidade e estabilidade dada as súas escasas escuadrías actuais.

- A columnata de granito manifesta fisuras e fragmentacións como consecuencia das accións horizontais que lle transmite a estrutura existente e da escasa adecuación das reparacións realizadas con anterioridade.

ACTUACIÓNS PROPOSTAS:

A intervención prevista en proxecto para a cuberta comprende a recuperación da cubrición de lousa tradicional e substitución da madeira de carballo nas vigas e pontóns ademais da renovación integral da ripia de madeira e colocación dunha lámina impermeable e transpirable complementaria.

Na solución estrutural prevista mellóranse as escuadrías das vigas principais e secundarias ademais de introducir no deseño estrutural uns tirantes metálicos cunha dobre funcionalidade: evitar esforzos horizontais na columnata da lonxa e servir de soporte do novo sistema de iluminación.

Na actuación proxectada ábreanse os ocos existentes que na actualidade se atopan cegados, substituíndo a cantería por unha carpintería de aceiro inoxidable acabado granallado cun deseño que facilita tanto a visión da paisaxe como o seu mantemento. Tamén se renova a instalación eléctrica e se reordena o sistema de iluminación previsto con lámpadas LED.

Outras das intervencións contempladas corresponden a traballos de restauración en algunha das columnas de granito e de labra e talla de pezas singulares (fuste, pilastra, cornixa...) das columnas para substituír as deterioradas e non recuperable. Inclúense tamén traballos de limpeza, rexuntado da cantería e revoco.

